

**Arrangörer
fixar ny succé
med Nanne**

SIDAN 4

**Med blicken
på sommar i
Höga Kusten**

SIDAN 5

FRAMTID **NORA**

– Sommaren 2022 –

Varje onsdag är det fotbollsskola på planen i Hol. Spelglädjen är stor.

Foto: Bo Wikman

Spelglädjen lyfter på sommaren

– Det är mycket glädje, bus och lek och stor nyfikenhet på att lära sig fotboll, säger tränaren Niklas Arkeflod när han håller i fotbollsskolan för Norabygdens IK på planen i Hol. För barnen handlar det om att ha roligt

och att leka med bollen, så att man är van när det drar ihop sig till match i Kustligan.

Niklas är tränare tillsammans med Nils Lindholm och de tränar de äldre barnen födda 2013–14. Samtidigt tränar ett lag

med barn födda 2015–16 på planen intill.

– Det är bara roligt att vara tränare. Man får så mycket energi av alla glada barn som vill komma hit och spela.

SIDAN 11

**Satsningen på
Noraparken
fortsätter**

SIDORNA 2 och 10

**Norafjärden
runt – ett lopp
för alla**

SIDAN 7

**Samarbeten
bra för hela
Höga Kusten**

SIDORNA 8–9

**Lövvik laddar
för ännu en
Ledinsommar**

SIDORNA 12–13

HÄLSNINGEN

Det är full fart framåt på fotbollsplanen.

Nu är det sommar igen

Efter några år av pandemi ser vi fram emot en sommar utan restriktioner där vi kan mötas och umgås som vanligt. Vi ser en ljusnande framtid med ökad inflyttning av främst unga barnfamiljer som fyller vår förskola som kanske kan utvecklas till något mer, en fråga som föreningslivet drivit under flera år.

Det är en fröjd att se så många barn samlade på fotbollsträ-

ning, ett gott tecken på att vår bygd är i en positiv utvecklingsspiral och att de satsningar på investeringar i service som föreningslivet drivit och driver har gett resultat.

Vi kommer att fortsätta driva utvecklingsfrågor i samarbete med Kramfors Kommun så att våra skattemedel kan realisera nya positiva investeringar i bla offentlig service där skolan och bo-

ende utveckling är en viktig och prioriterad fråga för att vår bygd ska bli ännu mer attraktiv och generera inflyttning till vår kommun. Vi har alla förutsättningar för detta om vi bedriver ett konstruktivt investeringsarbete i bygden. I tidningen kan ni läsa lite om vad som händer under sommaren och lite annat smått och gott.

Från det samlade föreningslivet vill vi önska er alla en riktigt trev-

lig sommar och passa på att besöka arrangemang och de serviceanläggningar som finns runtom i bygden.

Väl mött i sommar!

Torbjörn Norell
Ordförande
Noramacken Ekonomisk förening

Noramacken började med längtan efter en mack och blev en samlad kraft i bygden.

Noramacken blev mycket mer än bara en mack

Den ekonomiska föreningen Noramacken bildades för tolv år sedan. Den startade när beslutet togs att bygga en egen mack.

Det var då länge sedan den sista bensinpumpen hade monterats ned. Men den var saknad och det fanns en längtan efter möjligheten att fylla på tanken även i Nora.

För att lyckas med uppgiften att skapa ett tankställe behövdes samordning.

Åke Sjöberg, kassör i den ekonomiska föreningen och den som lagt mest tid på Noramacken berättar att de samlade representanter för alla sju föreningar i området och uppmanade befolkningen att gå in som medlemmar och därmed bli delägare.

Sedan gick det fort. I mars 2010 kunde man ge grönt ljus till att börja bygga och bara några månader senare var det dags för invigning.

Noramacken har sedan dess visat fortsatt handlingskraft.

Största uppgiften var byggandet av en helt ny butiklokal för ICA Nära

som också blev en Träffpunkt i kommunen.

– De gamla lokalerna från 1979 var både små och slitna, säger eldsjälens Lennart Ramström.

Här fick man stöd från både Kramfors kommun och andra offentliga instanser och 2017 stod allting klart. Bygget kan i år fira fem år.

Noramacken har i samarbete med det samlade föreningslivet och med stöd av alla människor investerat över 50 miljoner i bygden.

– Utan alla människors engagemang, stöd och bidrag under denna tid hade

inte de investeringar som gjorts varit möjliga, säger styrelseordförande Torbjörn Norell som framhåller stödet från Länsstyrelsen, Leader Höga Kusten, och dess personal.

Sedan föreningen bildades har det också skett en omfattande utbyggnad av bredbandet i Norabygden, förbättringar av väg 822 i Lövvikstrakten, återöppnade av förskolan i Torrom, Lona del två med investeringar i natur- och kulturmiljöer i Nora, stuga på Storön och Leaderprojektet Samverkan och nätverk i Nora.

Skelleftebränslen ny leverantör

Noramacken har nyligen bränsleleverantör från Alltank till Skelleftebränslen.

För den som tankar på macken i Torrom och idag använder Alltanks kort innebär det att man behö-

ver byta till Skelleftebränslen tankkort. Det görs enklast på Skelleftebränslen hemsida. Det finns också blanketter för ansökan om kort på Ica Strömmen i Torrom.

Den medlem som ansöker om kort bör skriva Noramacken i meddelanderutan och meddela om man

har tagg och hur många för att Skelleftebränslen ska kunna flytta taggen till deras system och för att erhålla den rabatt som gäller för medlemmar i Noramacken.

Exempel: Noramacken, tagg 2st.

Skelleftebränslen tankkort gäller på över 100 anläggningar från Kiruna i norr till Ångermanälven i söder.

Skelleftebränslen tillämpar veckopris, vilket betyder att samma pris gäller under hela veckan, om inget oförutsett inträffar.

Vanliga bankkort fungerar som tidigare.

Saknar du något i tidningen? Tipsa redaktionen!

skriv ett mejl till noramacken@mail.se och berätta vad du vill ha med i nästa års sommartidning!

Sommartidningen är väntad och efterlängtd

Det är nu tredje året i rad sommartidningen Framtid Nora kommer ut. Arbetet med att göra nästa års tidning börjar nästan direkt efter tryckningen eftersom det är då sommaren står i full blom. Det är många bilder som ska tas och de ska vara somriga, om det nu inte råkar handla om vintertiden i bygden.

KRÖNIKA

För er som inte känner redaktören för sommartidningen ska jag dra en kort resumé: jag är född i Kramfors, gick journalisthögskola i Stockholm, jobbade som journalist i Hudiksvall under 29 år då jag fick göra allt möjligt på redaktionen, hittade kärleken i Härnösand, flyttade hemåt och producerar i skrivande stund årets sommartidning i stugan i Berghamn.

Verktygen är exakt samma som jag använt under hela mitt yrkesliv: dator, kamera och penna. Tryckningen sker i Umeå och jag tar gärna bilen till Daily Print och hämtar upplagan när den är färdig. Det är skönt att känna doften av nytryckta tidningar, som förr i tiden.

Samtidigt har utvecklingen gått framåt och tidningen finns och sprids även digitalt. Du hittar länken i tidningen, men det är också lätt att hitta Framtid Nora via sökmotor på nätet.

Sommartidningen har många fördelar. Den kommer ut i en tid på året då det finns tid att läsa. Den ger information om saker som händer i omgivningen när aktiviteten är som störst och den stärker banden mellan människorna genom att vi hittar fler saker att tala om. Vi lär känna varandra när vi får ökade kunskaper om det som händer omkring oss. Tidningen ger också insyn och insikter, vilket stärker demokratin.

Att det kommer en upplaga varje år borgar för utveckling. Årets version har fler artiklar än tidigare och redaktören har lärt sig ännu mer om bygden, fått fler kontakter och allt fler samtal om tidningen. Samtalen är alltid positiva. Det finns en längtan och glädje över att byarna, människorna och verksamheterna blir belysta.

Att Noramacken är uppdragsgivare är en stor fördel. Härifrån får jag många uppslag om vad som är relevant att ha med i tidningen, samtidigt som föreningen har kontakterna som jag behöver för uppdraget. Jag har stor redaktionell frihet och det är viktigt när man har lång yrkeserfarenhet.

Att göra en sommartidning för och om Norabygden är en ynnest för mig som journalist. Från Berghamn har jag nära till allt som händer i området och undrar jag något så är det bara att fråga vem som helst i byn.

Det är också lugnt och skönt på landsbygden, även om det händer oväntade saker. Som när tre holländare kommer gåendes på byvägen och frågar om det finns någon butik i närheten. Eller när man svänger upp vid stugan och det sitter en harpalt på parkeringen, eller när det plötsligt dyker upp en hund i köket när dörren står öppen. Allt det är saker man blir glad av. Men allra gladast blir jag av mötena med alla människor här.

Redaktören, Bo Wikman, tar gärna en tur med sin lilla båt när vädret tillåter. Fiskespöt är med, men någon fisk får han inte.

Energi på väg!

Sanna Norberg och Catharina Hultman Eurenus är laddade inför årets Allsång i Noraparken med Nanne Grönvall som dragplåster.

Nu öppnas famnen för en ännu större publik

Det är laddat och klart för ännu en trivsamt allsångskväll i Noraparken mitt i sommaren. Fjolårets succé med Kikki Danielsson har gett mersmak och biljetterna är sedan länge slutsålda. Dragplåstret i år är Nanne Grönvall, med kända hits som "Håll om mig" och "Avundsjuk".

Förra sommaren präglades fortfarande av coronapandemin. Ändå kunde 500 personer komma och sjunga tillsammans med Kikki Danielsson, Sulo, Sanna Norberg och Catharina Hultman Eurenus samt Norakapellet. Men det var länge oklart om det skulle gå vägen.

– Det var som en överkänslighetskänsla att vi fick ja till arrangemanget. Vi hade planerat sedan januari men tänkte att det kanske blir framskjutet ett år. Det var först i maj som vi fick veta att det skulle gå att genomföra, berättar Sanna.

Med hemmasnickrade hållare för handsprit, ord-

ning på avstånden och bra tryck på scenen blev det en minnesvärd kväll och förutsättningarna är ännu bättre i år sedan pandemin ebbat ut.

Började tidigt

Redan i augusti började planeringen för årets allsång.

– Då hade vi ett reflexionsmöte på Nordvik och då väcktes frågan om vi ska ta betalt eller inte. Sedan hade vi ett nytt möte i oktober på Hornöberget och reaktionerna var enbart positiva, berättar Sanna Norberg.

Biljettpriset har hållits på låga 50 kronor och de 500 biljetterna såldes slut re-

dan i april. Att biljetterna är billiga är viktigt.

– Man vet ju själv. Det kan bli dyrt för barnfamiljer annars och vi vill att de yngre ska komma hit. De gillar att gå på evenemang och se att det händer något, säger Sanna.

Catharina tillägger att det varit stor efterfrågan på biljetter sedan januari och totalt räknar man med att det kommer 600 personer. Exakt hur många är svårt att beräkna då barn inte behöver biljetter och en del sponsorer har fribiljetter.

Det var svårt att välja artist denna gång.

– Jag skickade runt frå-

gan och kollade gager och det fanns funderingar på en annan artist. När vi var på en spelning som Klas hade på nyårsafton kom en person fram till mig och önskade Nanne Grönvall, berättar Sanna. Det gjorde valet enklare eftersom Nanne passade som hand i handske.

– Då insåg vi att hon har fart och fläkt, hon är känd och uppskattad av barnen.

Och efter de fått kontakt är Sanna övertygad.

– Hon är väldigt snäll och trevlig och hon har skickat låtar till oss så det känns helt rätt.

Var överallt

Chatarina minns vilken hajp det blev kring Kikki året innan och ser samma mönster nu.

– Då såg man Kikki överallt. Hon gjorde comeback, var med på Masked Singer och sjöng på Liseberg.

– Och nu ser man Nanne överallt!

När Chatarina gick ge-

nom butiken såg hon Nanne Grönvalls bild på ett tidningsomslag och Tomas Ledins på ett annat. Det tycks bli en kändistät sommar i Norabygden.

Och i år får allsångsledarna åter uppleva hur det känns att gå runt bland publiken.

– Allsången är bra för själen. Man kan sjunga som man vill. Det är oftast låtar som man känner igen och det är ingen prestige, om man inte kan texten kan man alltid lalla, säger Chatarina.

En lyx att sjunga

Arrangörerna var tidigt ute och bestämde allsångslåtar redan i januari.

– Och har man ett bra kompband på scenen är det en lyx att sjunga, säger Sanna.

– Särskilt på sommaren. Allt känns så idylliskt då. Man kanske har med sin picknickkorg eller köper fika av NIK. Och så har man kläder efter väder. Vi har haft tur med vädret hit-

tills. Det gör inget om det är mulet, säger Chatarina.

Jenny Svedberg Freéd med rötter i Kramfors är en av årets lokala artister.

– Hon har också haft Klas som sångpedagog. Och så har vi en artist från kören Soulteens, Vera Kempe, som ska sjunga en låt och en allsång, avslöjar Sanna.

Sanna och Chatarina känner en stor trygghet med Norakapellet på scenen.

Fullt drag

Framträdandena börjar klockan 19 med att man spelar och sjunger Noraparkens Allsång i dur, skriven av Klas Norberg och Erik Eurenus och sedan blir det fullt drag, med undantag av en fikapaus och lottdragning som erbjuder bra lokala vinster.

Sanna och Chatarina kommer på att det är en sak de inte räknat ut än och det är vilken sång de själva ska sjunga.

13 juli får vi veta deras val.

Elvis i Höga Kusten bjuder på klassiska hits

En kväll i publikens smak och i Elvis anda utlovas när "Elvis i Höga Kusten" kommer tillbaka till Noraparken 29 juli. Henrik Åberg och Klas Norberg vill upprepa fjolårets succé och har dessutom rutinerade Anna Stadling med sig. Hon har tidigare spelat in sex soloalbum och bland mycket annat gett ut en omtalad Johnny Cash-skiva.

Henrik berättar att de flesta artister och musiker har en relation till Elvis och att hans började tidigt i barnåren.

– Då spelades Elvis musik på tv och radio flera gånger om året. Ofta visades två filmer om året, en på hans födelsedag och en vid bortgången 16 augusti.

Och när det var dags att börja musicera plockades Elvis musik upp, på dragspel.

– Jag lyssnade mycket på Roland Cedermark när han spelade Elvislåtar på dragspel. Det var häftigt!

Sedan insåg Henrik att han ville låta som Elvis

även när han sjöng.

– Christer Sjögren gjorde det. Han sjöng Elvis-låtar, lät lik Elvis och var framgångsrik.

På den vägen har det fortsatt. Henrik Åberg har mött stora framgångar med sin Elvismusik. 1996 vann han TV4:s "Sikta mot stjärnorna" med "Blue Hawaii" och han har bland annat haft fem låtar på svensktoppen.

Upptäckte Elvis tidigt

Klas Norberg har också en tidig relation till Elvis.

– Mina tre första cd-skivor, som jag fick när jag var sex år, var Elvis-skivor.

Vi hade en grå VHS som vi spelade "Vi på Saltkråkan" på och innan filmen började var det reklam för en Elvisfilm där han sjöng "Return to sender" och då blev Elvis min favorit.

Sedan vilade intresset under en period tills 1950- och -60-talsrocken på nytt kom i ropet.

– Då tog vi upp det igen.

Under framträdandena kan publiken förvänta sig blandade inslag, där Klas och Henrik varvar Elvislåtar och det kan även bli någon duett med Sanna Norberg.

Klassikerna är med

– Klassikerna måste finnas med och sedan tror jag att jag kommer att välja att krydda med en del nytt, säger Henrik.

Anna Stadling har en bred repertoar och det är inte klart vilka låtar hon kommer att välja.

– Vi hoppas att hon sjunger någon låt av Elvis eller Johnny Cash, säger Klas.

Fjolårets konsert gav mersmak, trots att det var en pandemisommar då alla stora festivaler ställdes in. Publikgränsen på runt 500 personer gjorde att "Elvis i Höga Kusten" blev bland de största arrangemangen i länet. De minns med glädje kvällen i Noraparken.

Magisk sommarkväll

– Det var en magisk känsla, en mysig sommarkväll med många Elvisfans i publiken, säger Henrik.

Han berättar om de många okända låtar som Elvis gjort. Till exempel "Sänt är livet" som på eng-

elska heter "You can have her".

– Man kan titta på Elvis och lära sig om musikhistorien. Det finns många kända låtar från USA som togs över till Sverige, som "34:an", "This Old House".

Klas fyller i:

– Han plockade upp sådant som var modernt då. Bland annat sjöng han Beatles-låtar som "Something" och "Get Back" och var med i samtiden.

I två akter

Musikshowen kommer att vara uppdelad i två akter med fikaförsäljning i pausen och publiken lär få uppleva någon Elvislåt de inte hört ofta, om alls. Bandet bakom vokalisterna blir Holmsten trio, som denna kväll utökas med Erik Eurenus.

Publiken lär strömma till. Klas har redan på försommaren fått påringningar från föreningar som ska fylla sina bussar och åka till Noraparken.

På gång i Nora- bygden

Torsdag till söndag
Från och med vecka 26 hålls kaféet öppet vid hembygdsgården i Nora. Det kommer att drivas i regi av Wilma Nilsson.

24 juni

På midsommarafton med start kl 13 har Lövviks BIF traditionellt midsommarfirande på Föreningshuset. Då reses midsommarstången och det blir danslekar, lottförsäljning, fika och fiskdamm. Kanske kommer även Pettson och Pippi att dyka upp.

24 juni

Nora Hembygdsförening har också midsommarfirande 24 juni från kl 13. Då kommer Klas och Sanna Norberg att spela och underhålla. Det blir resning av midsommarstång, dans och lek. Kaffeservering, lotteri och fiskdamm utlovas. Hembygd-föreningen uppmuntrar den som har en hembygdsdräkt att komma iförd sådan. Medtag blommor till stängen, pina gärna en lupin, så pryds stängen tillsammans.

3 juli

Söndagen den 3 juli med start kl 15.00 blir det Sommarmix, Musik på Hembygdsgården i Nora.

Då bjuds på en musikalisk resa mellan olika musikstilar från 1960-talet fram till idag. Musiker: Kristina Dehlin med Ulrika Hägglund och Thomas Svensson. Entré 100 kronor och fika ingår.

12 juli

Tisdagen 12 juli ordnar Nora Hembygdsförening bergsvandring till Erik Danielskojan i Östanö kl 18. Samling vid Skiringen. Då blir det vandring till en av många bevarade kojor. Medtag eget fika. Information Per-Åke Nordquist, tel 070-592 59 40.

16 juli

Lördag 16 juli mellan 10.00 och 14.00 är det loppmarknad vid Föreningshuset i Lövvik.

Då kan den som är ute i god tid och vill sälja saker hyra ett bord för en hundring. Kontakta i så fall Lövviks BIF. Restaurangen och affären håller öppet.

Klas Norberg och Henrik Åberg ser fram mot en sommar där showen "Elvis i Höga Kusten" kommer att bjuda på skön musik och härlig stämning.

Anna Palmbo Bergman, en av medlemmarna som deltog på städdagen i den gamla byskolan i Östanö.

Viola och Hasse Åström, medlemmar i Östbygdens Byförening, städade ur Nipstugan på försommaren.

Skolan, Nipstugan och leden i fokus

För vandrare som kommer från Fjärd-botten på väg norrut längs Höga Kustenleden dyker Nipstugan upp som en välkommen plats att rasta på och kanske ta något att äta ur ryggsäcken.

Det är en krävande del av leden, så en paus rekommenderas vid en av de populäraste rastplatserna. Utsikten är fantastisk, som på så många andra ställen längs leden.

Inuti Nipstugan finns en nyinstallerad vedkamin om kylan biter och ett stenkast därifrån ett nybyggt utedass. Stugan sköts av Östbygdens Byförening som också sköter leden från Fjärd-botten till Gavik.

Föreningen förvaltar även den gamla byskolan i Östanö. Förutom att den innehåller många minnen för de som har anknytning till Norabygden hyrs byskolan också ut till olika evenemang, till exempel bröllopsfester.

Under juli månad kommer byföreningen att ha slätterdag vid Sälje fåbodar, vid vägen mot Berghamn. Eventuellt blir det också en oktoberfest.

Norafjärden runt gör efterlängtat comeback

Cykelloppet Norafjärden Runt kommer tillbaka efter två års uppehåll på grund av pandemin och det är efterlängtat. – Det är en familjefest! Jag tycker att det är jättekul, säger Rasmus Ödling, Norabygdens IK, som arrangerar motionsloppet tillsammans med Lövviks BIF. Han hoppas på fint väder, mycket folk och att alla ska ha roligt.

Vi möts vid Noraparken, där starten ska gå och Rasmus dyker upp med dottern Julia.

– Man behöver inte vara bra på att cykla. Det är ingen tidtagning. Men det är ett utmanande lopp med många backar, säger Rasmus.

Norafjärden Runt startar i Torrom och går mot Östanö, Ramsta och runt fjärden via Lövvik, Nyadal, Nordvik och tillbaka till Noraparken, en sträcka på runt 35 kilometer.

– Sedan har vi barnsling- an på fem kilometer, som

viker av direkt efter bron, och runt Rossvik och kommer ut vid gamla Strömsborg och tillbaka hit. Den har också en vattenkontroll, säger Rasmus.

Tuffa backar

Dottern Julia har väntat länge på att loppet ska bli av efter två års uppehåll på grund av pandemin.

– Jag kan cykla uppför hela backen, men sedan blir det jättebrant och då går jag, säger Julia som berättar att hon också fick pris när hon var med förra gången, som femåring.

Den som har provat att cykla i backarna i Höga Kusten vet att man står inför en utmaning men samtidigt kan man ta det lugnt och börja med att fika.

– Både eliten och motionsnärarna tycker att det här är en kul grej. Eliten klarar rundan på 45 minuter. Själva har jag klarat den på en timme och 35 minuter, säger Rasmus.

Fikastopp

Utöver fika vid starten finns ett fikastopp med saft, kaffe och macka vid Lövviks Folkets hus. Runt banan finns också vattenkontroller på

utvalda ställen.

9 juli är datumet och anmälan sker på plats från klockan nio. Starten är inte gemensam, utan går allt eftersom mellan 10 och 11.

Arrangemanget är ett heldagsevent med fikaförsäljning, marknad och loppis under dagen. Dessutom blir det uppträdande på scenen. Sanna Norberg och Catharina Hultman Eurenus kommer att uppträda under dagen med sitt band, Granna Grannar. Den populära idrottsprofilen Stefan "Åsse" Åsander kommer att vara speaker.

Rasmus berättar att det stora loppet brukar locka ungefär 200–250 startande och det lilla ungefär 50 barn.

Många priser

– Alla som kommer i mål får pris. Vi lottar ut ett förstapris på 5 000 kronor på startnumret. Sedan har vi samlat ihop priser från lokala företagare och föreningar. Ica Strömmen,

Höga Kustenhotellet och Noramacken är med och sponsrar. Vi brukar ha ett fint prisbord.

Ett arrangemang av det här slaget kan vara väderberoende.

– Fast inte så mycket som man tror. Peppar, peppar så har vi haft bra väder de senaste åren.

Bara att cykla

Rasmus pekar på att en fördel med arrangemanget är att det är en så enkel grej, bara att cykla.

– Arrangörsmässigt är utmaningen att få fart i logistiken så det inte blir för långa köer om det dyker upp många deltagare på en gång. Det är vi beredda på med nya rutiner.

Sedan gäller det också att få tag i tillräckligt med hjälpare händer och arrangören har ett bra gäng som brukar ställa upp.

Utöver att alla får pris kan deltagarna känna tillfredsställelse att ha genomfört ett bra träningspass.

På gång i Norabygden

16 juli

Den 16 juli är det Norddagen på Hembygdsgården. Kl. 13 kommer Bengt-Åke Lindquist att intervjua släkt- och lokalhistorieforskaren Tore Ramström. Det blir även fika, lotteri och sång av Duo Vox.

19 juli

Tisdag 19 juli arrangerar Nora Hembygdsgörelse kyrkogårdsvandring på Nora kyrkogård kl 18. Tore Ramström tar oss med på en liten tur på kyrkogården till Hampe Svanbergs grav, Hampes apostlar och hans minnestavla i kyrkan.

Hembygdsgörelsen och Kyrkan bjuder på fika.

26 juli

Tisdag 26 juli kl 18.00 ordnar Nora Hembygdsgörelse i samarbete med ABF Grillafest vid Båtsmanstorp.

Kör mot Nora kyrka, kör upp i byn Salom. Det blir kaffeservering, grillning, kolbullar och allsång med Annica Stockberg. Information Per-Åke Nordquist, tel 070-592 59 40.

14 augusti

Den 14 augusti är det dags för Hembygdsgårdarnas dag. Nora Hembygdsgörelse inleder den med en gudstjänst 13.00 sedan blir det fika med musik av Noratrion samt utställning av gamla mopeder och moppe- race. Bagarstugan håller öppet.

5 september

Måndag 5 september är det berättar- och musikföreläsning: Andersson, miraklet i Finnmarken, av och med Maria Sedel, barnbarn till Dan Andersson. Detta är ett samarrangemang mellan Nora Hembygdsgörelse och Lövviks BIF.

10 september

Lördag 10 september kl 19 är det musikcafé på Lövviks BIF:s föreningshus. Det blir underhållning med Klas Norberg, Erik Eurenus och delar av Holmstens trio. Samtidigt blir det utdelning av musikstipendium, fika och lotteri.

Rasmus Ödling och dottern Julia är två av många som fram emot 9 juli, då cykelloppet Norafjärden Runt äger rum.

Hotell Höga Kusten visar

Mats Löfroth berömmar personalen vid hotellen. Här håller man på att pröva nya rätter till menyn. En viktig uppgift eftersom varje förändring är känslig och möts av reaktioner.

Lina hoppas på ännu en bra sommar för Nordvik

– Just nu har jag mitt drömjobb. Det säger Lina Bergström, som jobbar med att utveckla besöksnäringen vid Nordvik i Noraström. Hon började sitt jobb för ett år sedan och den inleddes med en lyckad sommar där besökarna strömmade till och gav trädgårdscaféet många lovord.

Lina Bergström beskriver hur hon får arbeta med att tänka ut roliga saker som kan locka fler besökare till anläggningen, känd för sitt naturbruksgymnasium.

– Det har jag även gjort förut, fast med snävare tyglar. Här finns det stora möjligheter, berättar hon.

Det märktes förra sommaren, som hon tycker var både härlig och intensiv.

– Många gäster hittade hit, trots att vi inte hade

gjort någon större marknadsföring utan bara varit ute på sociala medier. Vi fick många idéer om hur vi ska göra i år och vi fick förtroende hos besökarna.

De lär återvända enligt Lina då de inte fick några klagomål alls. Det sker inte några jättestora förändringar denna sommar. Målet är att ge besökarna en oas och att de spenderar dagen här, själva eller tillsammans med sina barn.

– Vi har justerat öppetiderna. Ifjol var det 10–16 och i år blir det 11–17. Folk är lite morgontrötta på sommaren och många dök upp när vi höll på att stänga.

Hon berättar att en dröm är att ha öppet sju dagar i veckan med kvällsöppet.

– Men efter samråd med styrelsen beslöt vi att vara lite försiktiga. Vi vill att alla ska känna sig trygga med att det går bra.

Sommarsäsongen

Nordvik öppnar för sommarsäsongen 20 juni. Då kommer det att finnas många sommarjobbare från Kramfors kommun på plats.

– De kommer att ingå i grundstaben tillsammans med oss anställda.

Lina berättar att menyn

blir lite annorlunda, med lunchrätter, smörgåsar och fikabröd. Tänket är hembakat och hållbart.

– En gång i veckan, under juli, kommer Per-Åke Nordquist från Nora Hembygdsförening hit och pratar om Erik Danielskjorna. Han kommer att ta med folk på guidad tur till en av kojorna, kanske två. Det börjar med fika här och sedan kommer man tillbaka och äter lunch.

Sommarprogrammet är långt ifrån spikat när vi möts i försommargrönskan utanför restaurangen vid elevernas kvarter.

– Det blir hyfsat spontant under sommaren och vi kommer också ordna aktiviteter för barn. Det beror lite på vilka färdigheter och intressen det finns hos

våra sommarjobbare.

Lina upplyser om att det också kan bli fler Noraprofiler som kommer och berättar om lokala historier eller händelser.

– Några lördagar kommer det ordnas med pannkakor med tillbehör och pyssel i trädgården, broderier med blommotiv.

Koll på hemsidan

För den som vill vara uppdaterad gäller att hålla koll på hemsidan för Nordvik och i sociala medier.

Lina tror på en bra sommar.

– Hoppas att det kommer många besökare och att även utländska gäster får chansen att komma till en lantlig miljö. Det är en speciell miljö med djur och natur, man kommer

till ett lantbruk där man äter sin lunch eller fikar.

Hon hoppas också att fler tar sig till Nordvik sjövägen.

Mer lokalt

– Även om vi inte hinner renovera bryggan till sommarsäsongen så går det ändå att lägga till här.

Till trädgårdscaféets butiksdelen efterlyser hon fler lokala produkter.

– Det behöver inte bara vara från Nora, utan det kan vara från producenter runt om i Västernorrland.

Och så hoppas Lina att alla besökare med gluten- eller laktosintolerans kan känna att de faller innanför normen, att det löser sig.

– Jag tänker mycket på det när jag gör menyerna.

vägen för besöksnäringen

– Vi vill att besökarna ska stanna i området och ju fler bra boenden som vi kan rekommendera desto fler kan vara kvar. Det gynnar hela Höga Kusten. I och med att vi ökar som destination behövs alla former av uthyrning. Det säger Mats Löfroth, ägare till Hotell Höga Kusten och Björkudden Hotell.

– Vi ser positivt på andra uthyrare. Alla vill inte bo på hotell. En del vill bo på bed and breakfast och andra i stugor eller på camping. Vi kompletterar varandra och kan rekommendera varandra.

Norabygden börjar vid Höga Kustenbronns norra fäste och det första besökarna ser är Hotell Höga Kusten och Björkudden som båda ägs av Mats Löfroth. Han berättar att många av besökarna använder hotellen som en bas för att kunna åka runt i övriga Höga Kusten.

Tog över 2005

Löfroth tog över Hotell Höga Kusten 2005 och bemöter personalen.

– Det känns som alldeles nyss. 2019 köpte vi Björkudden och vi har under resans gång tredubblat omsättningen på hotellet och på kort tid även på Björkudden, trots pandemin.

Resan har varit häftig och vi fortsätter den, säger han.

Hotellen är i princip alltid fullbokade under juni, juli och augusti och Mats Löfroth tycker att de lyckats med strävan att erbjuda en produkt som är bra, både restaurang- och upplevelsemässigt.

– Vi har en vandringsled här på Hornöberget som vi kallar Lilla Högakustenleden och den är jättepopulär. Vi säljer också färdigpackade lunchryggsäckar. Många som kommer är inte så vana vandrare och det här är en ganska bra sträcka på tre eller sju kilometer innan man är tillbaka på utgångspunkten.

112 bäddar

Hotell Höga Kusten har 28 rum och Björkudden 28, sammanlagt 56 rum med 112 bäddar. Till det finns också några stugor.

– Kombinationen med Björkudden är jättebra.

Det skapar synergier. Är det fullt där kan man hänvisa hit och tvärtom.

Nära 120 anställda finns på lönelistan sommartid i de två bolagen. 80 jobbar på Hotell Höga Kusten och 40 på Björkudden. Höst, vinter och vår är förhållandet 35 plus 15.

Mats Löfroth berättar om hur de vill utveckla platsen, bland annat med laddstolpar och fler aktiviteter i området.

– På Björkudden har vi satt ut en 24 meter lång gästbrygga och renoverat rummen och en bastu. Det ska vara trevligt för båtfolk som kommer hit. Vi ser potential att kunna utöka.

Segla i Höga Kusten

Vid bryggan kommer det också att finnas en 50-fots segelbåt som man kan hyra veckovis. Man kan alltså åka till Björkudden, hyra en segelbåt och uppleva Höga Kusten precis som man kan åka och segla i Kroatien en vecka.

– Vi vill ha ännu mer liv och rörelse på älven så det blir roligare att vara här. Ådalen III är duktiga och det finns fler entreprenörer med båtar som kan ta upp till 12 personer. Vi vill erbjuda att till exempel åka broarna runt, under

Sandöbron och Höga Kustenbron.

Hotellet har även köpt in kajaker och kanoter som man kan hyra om man vill paddla under broarna.

– Vi tar det stegvis för att se vad gästerna vill. Två glampingtält som köpts från Danmark ska sättas upp.

Går det bra kan en glampingby med 20 tält bli verklighet.

Mycket på gång

Det verkar vidöppet hur mycket som går att göra i det 160 hektar stora området.

– Sedan måste man se till att det inte bara är fantasier. Det måste gå att tjäna pengar och ta betalt för en bra produkt.

Andra projekt som är på gång är:

- En ziplinebana.
 - En höghöjdsbana.
 - En camping intill Björkudden.
 - En del av Hamnholmen är inköpt, bland annat med tanke på konferensgäster som vill övernatta i tält.
 - Paintbollbana.
 - Bumperball.
 - Archer tag.
- En del blir av medan andra tar längre tid. Jag tror det tog fem år innan vi

Fakta

Glamping – ett bekvämt sätt att campa. Ett glampingtält kan innehålla det mesta i bekvämlighetsväg, samtidigt som man får möjligheten att sova i tält.

Bumperball – kommer från fotbollen, men varje spelare befinner sig i en stor plastbubbla och det är läge för stilfulla tacklingar.

Archer tag – en variant på paintball där man använder pilbåge och pilar som har skumgummitoppar.

fick köpa vindkraftverket här, men till slut gick det.

Samtidigt ska det byggas ett Rasta-hotell på andra sidan bron.

– Vi ser positivt på det. Det är ännu en utveckling i Höga Kusten. Det är roligare när det utvecklas, tycker Mats Löfroth.

Men han ser också en del problem och det gäller först och främst rekryteringen av personal. Det är svårt med kompetensförsörjningen.

– Vi har klarat oss ganska bra, men vi behöver titta på det långsiktigt med bra förutsättningar och bra arbetsvillkor. Jag lägger ner en del av min tid på sådana frågor och är med i Visitas styrelse.

Visita är besöksnäringens arbetsgivarorganisation och där vill han kunna på-

verka och lyfta de här frågorna.

En bra sommar

– Visita har varit fantastisk under pandemin. Många av våra kollegor hade gått under om de inte fått stöd.

Mats Löfroth tror på en jättebra sommar för hela Höga Kusten.

– Nästan varje helg är det bröllop bokade på Björkudden. Från juni till augusti är det fullbokad och det finns en kö för att hålla bröllop eftersom de blivit uppskjutna tidigare. Vi håller på att sätta upp tält och förbereder för fester. Vi tror också på att många hemstrar. Vi har en bra destinationsorganisation och entreprenörer som hjälper till att dra hit folk.

Lina Bergström är besöksnäringens utvecklare vid Nordvik och hon hoppas på en sommar där alla besökare ska känna sig välkomna och inkluderade.

På gång i Nora-bygden

24 september

Lördag 24 september kl 14 är det dags för höstauktion på på Lövviks BIF:s föreningshus.

Den som vill kan ta med en gåva till auktionen. Det kan vara något man skördat, slöjdat, bakat eller något annat fint.

12 oktober

Onsdag 12 oktober kl 11.00 arrangerar Nora Hembygdsförening och Svenska Turistföreningen vandring efter Erik Danielsleden från Salteå.

Under vandringen passeras tre kojor i Salteå, Gavik och Eden. Vandringen betecknas som normalsvår och blir nio kilometer lång. Anmälan sker senast 8 oktober till Jan Kvassman 073-683 04 50.

Malin Svanholm är Socialdemokrat och kommunalråd i Kramfors kommun. Hon brinner för ortsutveckling, till exempel i Norabygden.

Kommunalrådet prisar engagemanget i Norabygden

Lagom till sommaren har kommunstyrelsen i Kramfors beslutat att ge bidrag till en satsning på Noraparken. I en första etapp handlar det bland om en satsning som kostar 270 000 kronor. Nästa etapp innehåller en ännu större satsning på 730 000 kronor, som ska utformas i samarbete med föreningarna. Kommunalrådet är glad över engagemanget och berättar att hon brinner för utvecklingen på landsbygden.

Noraparken står på kommunens mark och driften sköts därför kommunalt, men samarbetet med föreningarna är avgörande för utvecklingen. Årets satsning innebär en inramning av grönområdet, en anpassad nerfart för personer med funktionshinder samt parkeringsytor under 2022.

– Vi har något som heter ortsutvecklingsmedel. I år har vi en miljon som föreningarna kan söka bidrag ifrån i två omgångar och en miljon som kommunen själv prioriterar. En av de saker vi prioriterar är No-

raparken, säger Socialdemokratiska kommunalrådet Malin Svanholm.

Vad etapp två kommer att innehålla har hon i skrivande stund inte svar på.

– Det är planer som Noramacken har visat upp och funderar på och det blir en fortsatt dialog hur vi kan ta oss hela vägen. Vi kommer att fortsätta avsätta de här pengarna nästa år och året därpå om vi vinner valet.

Vad händer annars?

– Det vet jag inte. Vänstern är med oss på det här och de andra partierna har sagt ja till besluten men

haft andra budgetförslag hur man ska lägga pengarna. Men det här fungerar bra eftersom vi är överens om hur viktigt det är att utveckla kommunen.

Vi möter Malin Svanholm i Torrom, där vi sitter på Noraparkens scen i försommarsolen. Vinden fläktar lätt i håret när hon talar om hur roligt det är att vara med och besluta i frågor om ortsutveckling.

– De här medlen ger en sådan positiv känsla. Vi kan göra mycket med små medel. Det blir en förändring för de som bor på orten, men också för besökare, det blir dubbelt upp!

Uppväxt i kommunen

Svanholm är uppvuxen på Ramön, Sprängsviken, nära kommungränsen till Härnösand. Att hon vuxit upp i kommunen har bidragit till de värderingar hon har idag.

– Det jag ser mest är människors engagemang och det har att göra med var man lever och verkar.

Hon tycker att kommu-

nens styrka ligger i att det finns engagerade medborgare som har tid och energi att lägga ner på att utveckla orterna tillsammans med kommunen.

– Det tycker jag är häftigt. Hela kommunen är landsbygd, även centrumkärnan, så för mig är landsbygdsfrågorna stora och jätteviktiga. Föreningar, företag och det offentliga måste jobba tillsammans och växla upp varandras styrkor, säger Malin Svanholm som poängterar att det finns styrkor på de olika orterna som ger kraft till utveckling.

Norabygden är ett av områdena där hon ser en stark drivkraft och nämner Noramacken, Lövvik, Nyadal med Hornö och Nordvik som drivs av Hushållningssällskapet.

– Det är spännande också med Ledin och Wedin i Lövvik och föreningen som vill bygga friluftstern och vi har också beslutat om stöd på 1,8 miljoner kronor.

Även i Nordvik och vid

Hotell Höga Kusten är kommunen en engagerad part i utvecklingen.

Malin Svanholm är medveten om att det är ett problem med bostäder på de mindre orterna. Bland annat innebär det svårighet att få tag på personal, till exempel vid Hotell Höga Kusten, eftersom det innebär stora pendlingsavstånd.

Kan ge stöd

– Den diskussionen finns också i Docksta där man har mycket verksamhet som har samma behov under högsäsong. Men jag tror inte att det är kommunen som kommer att bygga bostäder utan det behövs någon annan som vågar satsa. Det vi kan göra är att stötta, med till exempel olika planer eller trycka på mot banken och visa att vi tror på det här. Och det gäller i hela kommunen. När kommunens befolkning krympt under så många år finns en uppförbacke gentemot banker och investeringsmöjligheter.

Malin Svanholm tror att

befolkningen i kommunen kommer att fortsätta minska ett tag på grund av den höga genomsnittsåldern.

– Ut- och inflyttningen håller sig på ett jämnt plan och det man kan hoppas på är att det kommer att flytta in så många att det täcker upp för de som dör. Och då behövs sådana här orter som har engagemang och gott om plats. Det behövs idéer och vildhjärnor.

Är goda värdar

Svanholm berömmar folk i Höga Kusten och säger att folk är bra på att bjuda till, vara goda värdar och kan leda till att fler som söker Höga Kusten sedan beslutar att flytta hit.

– Att man välkomnar folk hit kännetecknar hela vår kommun. Vi har många som letar sig hit, till lugnet, och vi har väldigt mycket lugn. Vi har en så vacker kommun och höga kulturvärden som ger otroligt mycket. Jag är väldigt stolt över det.

Livat på planen när en ny generation lirare möts

Det är liv och rörelse på fotbollsplanen i Hol, mitt i Norabygden. Föräldrarna sitter i gräset bredvid och ser barnen rusa efter bollar, passa, skratta och leka. Det är full fart när Norabygdens IK håller fotbollsskola.

Barn från Nora, Herrskog och Lugnvik kommer till träningarna och runt 40 deltagare är ingen ovanlig siffra.

– De är väldigt entusiastiska.

Det är mycket glädje, bus och lek och stor nyfikenhet på att lära sig fotboll, säger tränaren Niklas Arkeflod.

Han berättar att träningen

till en början handlar om att ha roligt och att den innehåller mycket lek med boll.

– Alla ska känna sig välkomna och tycka att det är roligt att

vara här.

Niklas är tränare tillsammans med Nils Lindholm och de tränar de äldre barnen födda 2013–14. Samtidigt tränar ett lag med barn födda 2015–16 på planen intill. Barnen spelar sina matcher i Kustligan som har sammandrag på söndagar.

– Då samlas barn från Nora, Nordingrå, Ullånger och

Docksta. Vi turas om att åka till de olika orterna och spela ett par matcher åt gången.

– Det är bara roligt att vara tränare. Man får så mycket energi av alla glada barn som vill komma hit och spela.

Det fungerar bra tack vare att föräldrar och frivilliga är engagerade. Alla hjälps åt med att stå i kiosken, fixa och dona.

Det lär komma storpublik till Lövvik på Tomas Ledins konsert även i år.

Ledinkonserten blir höj en het sommar för fören

Det är liv och rörelse när sommartidningens utsände kommer till föreningshuset i Lövvik. Medlemmarna har sedan tidig förmiddag röjt vid Höga Kustenleden, städat på fåbodvallen, på Valkallen och i föreningshuset där matlagning pågår för fullt. Arbetsdagen ska nämligen avslutas med mat och musik för de som tillbringat sin lördag här.

Ordförande Tommy Bergquist berättar att 54 personer har gjort fina insatser under allaktivitetsdagen som avslutades med en gemensam grillmiddag och underhållning av trubaduren Johan Lindström.

Sommaren 2021 var lyckad för Lövviks by och idrottsförening och årets sommar väntas också bli bra.

– Vi sköter om Valkallen och leden. Alla var nöjda och vi fick in pengar på parkeringen, säger Tommy som tycker att besökarna ska ha en eloge.

– Det är bara mycket lite skräp de lämnat efter sig och så verkar detta vara längs hela Höga Kustenleden.

Leden bär i sig inte på stora nyheter, men stugan på Valkallen har fixats till under hösten. Botenstocken var rutten och fick rivs ut. I samband med det höjdes stugan en bit och nya bänkbord ställdes ut.

– Det som behövs nu är kanske fler grillplatser, när det fortsätter att komma besökare i den här takten, berättar Tommy Bergquist och tillägger att de gjort en

dragning på leden för att styra vandrare mot föreningshuset så att de får tillgång till vatten från en kran under hela säsongen.

– Vi vill att det ska vara bra för vandrarna som kommer hit.

I år kommer föreningen inte att sköta gästhamnen, som varje år haft nöjda besökare. Den håller öppet i sommar och drivs numera istället av entreprenören Fredric Wedin, ägare av eventföretaget Verkställande Byrån, som tillsammans med Tomas Ledin har stora planer på att utveckla gästhamnen.

Liksom tidigare somrar kommer Ullångers hotell och restaurang se till att besökarna i Lövvik erbjuds mat och fika.

Medlemmarna är lite extra uppspelta över att det pågår inflyttning till byn, en barnfamilj håller på att flytta in.

– Det blir nu till veckan, berättar Ann-Britt Wallin som hjälper till i köket.

En ekonomisk pusselbit fattas när det gäller den kommande friluftsteatern:

– Vi har lämnat in den sista ansökningen till regionen och hoppas på ett positivt svar. Går allting bra kommer det 1,9 miljoner därifrån, säger Tommy Bergquist.

I så fall blir det byggstart till hösten för en tolv meter bred scen som är handikappanpassad med två loger, dusch och toaletter. Dessutom byggs ett servicehus med toaletter för besökare och till alltihop hör förstås en rejäl avloppsanläggning. Kiosk, parkeringar och gångvägar är annat som ska ingå.

Tommy Bergquist upplyser om att den som känner sig manad att bidra ekonomiskt kan nappa på erbjudandet att bli ambassadör för Höga Kustens Friluftsteater. Då köper man en egen stol med sitt eller företagets namn och blir inbjuden till premiären av byg-

despelet under tre års tid. Man blir då också VIP och får gå före i kön, liksom att man kan köpa biljetter innan försäljningen sker till allmänheten. Priset ligger på 2 500 kronor och antalet ambassadörsskap är begränsat.

Lövvik har en mycket aktiv förening och ordnar majbrasa, allaktivitetsdag, vårfest, plantbyttardag, midsommarfirande, cykelloppet Nora Runt, loppis, teater och musikcafé. Men det allra största eventet är Ledinkonserten, som i år sker den 17 augusti.

Förra året bänkade sig 800 åskådare en solig sensommarkväll. Då fick publiken också inblick i kommande bygdespel av manusförfattaren Pär Nymark som berättade att Tomas farmor och farfar bidragit till berättelsen om livet för ett ungt kärlekspar vid Ångermanälven under sågverksepoken.

– Det är berättelsen om kärlek, och även om 20- och 30-talet var

Skiss över planen för teaterscenen.

Tommy Bergquist, ordförande, ser gärna att fler blir ambassadörer för friluftsteatern.

Ann-Britt Wallin ser fram emot sommarens fotboll, då Lövviksbor alla åldrar samlas på fotbollsplanen för att spela på skoj.

dpunkten på ingen i Lövvik

en omvälvande tid i Ådalens historia med stora, spännande och också tragiska händelser som gav eko långt utanför Sveriges gränser, så är det här också en berättelse om den lilla människan, berättade Pär Nymark vid förra sommarens Ledinkonsert.

Sannolikt kommer ännu fler besökare till årets show då man laddat med bra artister. Utöver Tomas Ledin kommer Let's Dance programledare David Lindgren att framträda tillsammans med hustrun Kristina. På scenen finns också kända, lokala artister som Sanna och Klas Norberg med Norakapellet. Fram till dess och ett tag därefter fortsätter trivselsn, bland annat sparkar man fotboll två dagar i veckan när vädret tillåter.

Acka Larsson skötte grillen iförd passande klädsel.

Karin Saltin och Kerstin Liffixade salladen till dagens grillrätt då medlemmarna frade ett väl förrättat värv efter städ- och fixardagen vi Lövviks föreningshus.

Vandra, släck törsten och bidra till skötseln

Erik Danielsleden får ett alldeles eget Folköl i sommar. Nora Hembygdsförening har i samarbete med Kustens Gårdsbryggeri i Strinne, Lungvik tagit fram ett särskilt vandringsöl för leden.

Förutom att det är en törstsläckare så bidrar försäljningen till att hålla leden öppen genom att en krona per flaska går till Nora Hembygdsförening, som arbetar hårt med att hålla alla tio mil med över 20 kojor tillgängliga.

Ölet säljs i begränsad omfattning på flera platser i Norabygden.

Nora Hembygdsförening har tisdagsvandringar till utvald ED-koja och kommer även att anordna föreläsningar, kombinerad lunch o vandring till Nordviks kojor under juli.

Erik Daniels föddes 22

mars 1825 på ett torp i Norrsalteå. Han blev föräldralös vid tio års ålder och levde kvar på torpet tillsammans med sin bror till 18 års ålder.

Sågs som svagsint

Han betraktades av samtiden som svagsint och var fattig. Samtidigt ville han inte ligga folk till last, utan levde på jakt, fiske, växter och en gammal rätt att få mat hos folk i den by han för tillfället gästade.

Men mest levde han i skog och mark, med en bibel och psalmbok som sällskap. Och så byggde han

förstås kojor som nu blivit inslag i de vandringsleder som Nora hembygdsförening underhåller.

Norakonstnären Hans "Hampe" Svanberg, som

föddes 1883, har i en tidningsartikel beskrivit Erik Daniels som en storväxt man med blå barnaögon, långt grått hår, som låg ner

de upptäcktes av honom hälsades de välkomna med "Guss fre!". Erik Daniels satt då i kojöppningen och flätade fisknät. Kring

på axlarna och ett långt ovårdat skägg. Han hade en knölig käpp i handen. Svanberg var åtta år och första mötet ägde rum när Erik Daniels kom till Hampes föräldrahem för att få en tallrik gröt.

Hampe besökte också Erik Daniels tillsammans med sina bröder och när

hals och armar hade han lindat lummer som skydd mot myggen. Han bjöd Hampe och hans bröder på en näve bröstsocker som han förvarade i en näverask. Barnen kom sig dock inte för att stoppa sockret i munnen.

Hade en släde

I sin koja hade Erik Daniels en specialbyggd kälke som var utdragbar. På den förvarade han sina tillhörigheter och kälken användes som bädd när han vintertid övernattade hos olika bönder i byarna.

Erik Daniels var skriven i Berg fram till sin död 1891, månaden innan han skulle fylla 66 år.

Erik Danielsleden invigdes juni 2019 vid en vandring upp till Erik Daniels-kojan på "Prästbords-skogen".

De gula pilarna som signalerar ED-leden finns på massor av platser runt om i Norabygden.

Hörsångs havsbad är en av många pärlor i Norabygden.

Ett badställe att längta till

Längst in i Grönsviksfjärden ligger Hörsångs havsbad. Alltför många besökare i Höga Kusten missar detta långgrunda och barnvänliga havsbad, trots att det finns all anledning att stanna till. Här finns fina möjligheter att campa ha en picknick, bada eller bara mysa.

En person som trivs särskilt bra på platsen är Christina Fox Zwierns. Hon tog nyligen över Hörsångs Camping och bad, en anläggning hon håller på att utveckla. Många gäster kommer med husbil, husvagn, båt eller för att hyra en stuga i den fina omgivningen.

– Det är en så underbar känsla att få vakna här

och se den här vyn, säger Christina och tittar ut över havsviken.

Hon drev tidigare café i Hälla, Västerbotten, ett café som rankades fjärde populäraste i Sverige. Men hon ville vidare i livet och hittade en ny tillvaro i Norabygden och det är mycket jobb att driva en camping.

– Med mycket smör och

riktig kärlek kommer man långt, säger Christina.

Ett av hennes många projekt är att ställa i ordning en timmerstuga som ska innehålla fem nya toaletter. Just toalettfrågan brukar annars vara ett problem vid badplatserna, men lagom till semestern kommer detta att vara löst.

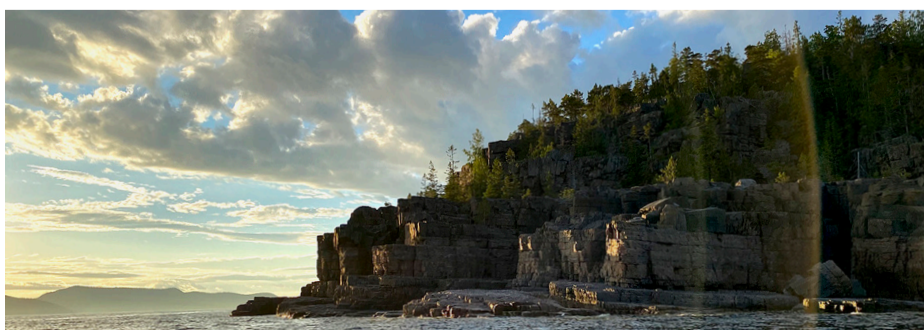
Ett annat är att göra i ordning det som tidigare kallades Pannkakshuset, så att det blir en inneservering om vädret inte tillåter att man sitter ute.

Det blir nya fönster, nytt tak och nymålat.

Och för de som trivs i solen finns som tidigare en generös strand vid den långgrunda viken.

Christina Fox Zwierns siktar på att få till en av de bästa anläggningarna i Sverige.

Storön.

Landhöjningen fortsätter i många hundra år

Landhöjning beror på att inlandsisen legat och tryckt ned jordskorpan och i Höga Kusten var is-täckket som tjockast.

När isen började började smälta flödade vatten in över delar av landet. För 10 400 år sedan var isen borta och då hade landet redan hunnit

höja sig 500 meter. Fram till idag har landet höjts med ytterligare 286 meter.

Man räknar med att landet fortsätter att höja sig, dock i långsammare takt.

Den totala nedpressningen under inlandsisen har beräknats till 800 meter.

Åtta millimeter per år kan

låta lite men det får betydliga konsekvenser under en mansålder. En båtfarled kan till exempel hinna bli oframkomlig och nya grund blir synliga.

Man räknar att det återstår cirka 100 meter innan landhöjningen i Höga kusten upphör.

Tips!

Unikt kapell i Berghamn

Kapellet i Berghamns fiskeläge är ett av Sveriges största fiskarkapell och väl värt ett besök. Det uppfördes 1752, och byggdes om mellan åren 1892 och 1894 under ledning av Erik Berglund i Berg, som var ansluten till Svenska missionsförbundet. Då blev det en

samlingslokal av frikyrklig typ, varvid altarring och predikstol plockades bort. Nu påbörjades en trettioårig tradition med utflykter av IOGT, söndagstalare, kaffe i det gröna.

I slutet av 1920-talet återställdes kapellet med altare och predikstol.

Kapellet i Berghamn är ett av landets största och har plats för 250 personer.

Läckert fika med honung i det mesta

En av många pärlor i Norrbygdens är Honungsbutikens och sommartid Honungscaféet.

Biodlaren Birgitta Edholm driver verksamheten. Hon använder honung i så stor utsträckning som

möjligt i caféets alla frestelser.

– Allt jag bakar har honung i sig. Populärast är nog citronmarängpajen. Där är lemoncurden helt baserad på honung, berättar hon.

Kramfors Båtklubb arrangerar varje år segeltävlingen Storön runt, med start i Berghamn. Den är planerad att gå av stapeln 30 juli i år. Vill du titta på segling så passa på!

Sugen på kaffe eller rabarbersaft?

Vid sommaröppna Östanö Skafferi finns Rabarbercafé med olika varianter på rabarberpajer som specialitet. Här finns också bullar, rulltårta, pannacotta och matiga smörgåsar. Fikat kan med fördel avnjutas i trädgården.

Det finns också en butik

med rabarbertema och en hel del annat.

Allt som produceras av ägaren Anneli Öhman är ekologiskt odlat.

Östanö Skafferi har fått pris av Eldrimner, ett resurscentrum som arrangerar SM för mathantverkare.

Rabarbersaft i trädgården kan knappast bli fel.

Levande historia vid Bomanska

Lördagen efter midsommar öppnar Bomanska museet som har öppet under fem veckor. Det är ett populärt stopp för familjer. Här finns fika och massor av nostalgi med mera. – Mina föräldrar köpte butiken 1936 och drev då en lanthandel med fullt sortiment fram till 1979, berättar Leif Boman som driver museet tillsammans

med hustrun Asta. Än i dag kan man få sitt kaffe malet i kaffekvarnen till olika grader vid köpmandisken.

– Ett museum är som en skola. Om du får en sak i handen som någon använt tidigare och får höra historien om den så blir det mycket mer levande och intressant, poängter Leif.

Slätterdagen vid Sälje fäbodar kommer tillbaka med musik

Östbygdens byförening arrangerar Sälje slätterdag på dagtid 12 juli. Arrangemanget har haft ett uppehåll under pandemin men återuppstår nu på högsommaren med slätter, fika, och kanske en fiskdamm för barnen.

Slätterdagen har utvecklats till att bli ett familjeevenemang med gott om besökare.

– Det är ett ganska opre-

tentiöst program där många sommargäster från Sälje och Berghamn dyker upp, säger Erik Eurenus, som kommer att stå för musiken och spela tillsammans med Klas Norberg. Eventuell ansluter också Jesper Norberg och då blir Noratrion komplett.

Erik Eurenus tycker att det ska bli kul att arrangemanget drar igång igen och minns

en mindre uppståndelse för något år sedan då man upptäckte en huggorm i närheten. Den lyckades verkligen fånga uppmärksamheten.

– Alla ville gå och titta på den.

Det är dock högst osäkert om någon huggorm vill medverka vid årets slätterdag.

Erik Eurenus är en av musikerna vid slätterdagen.

Det gula Gästhuset innehåller bland annat två sovrum med bekväma sängar och ett nytt kök.

Gavikstorpets en pärla för Höga Kustens besökare

Vid foten av Helvetesberget, intill Höga Kustenleden, hittar vi Gavikstorpets Bed&Breakfast. Här bor och verkar Mats och Kristina Sundbaum som förser vandrarna som kommer på Höga kustenleden och Erik Danielsleden med boende, mat och vila efter vandringen i den tuffa terrängen.

– Det är mycket jobb, men roligt, säger Mats sedan vi slagit oss ner på den stora altanen som han byggt vid husets gavel.

Hustrun Kristina konstaterar samtidigt att de själva borde vandra delsträckorna norrut mot Skuleskogen, eftersom de får många frågor om vilka besöksmål som väntar vandrarna på väg norrut. Sträckorna söderut har de bra koll på.

Paret är engagerade i Norrbygdens framtidsgrupp, Nora Hembygdsförening och Landsbygdsrådet Kramfors Kommun. De lokala frågorna engagerar, men det var inte självklart att Mats och Kristina skulle slå sig ner i Gavik.

– Vi kom hit för elva år sedan och då fanns bara ett

hus som var hälften så stort som det där, säger Kristina och pekar mot mangårdsbyggnaden.

Kristina har sina rötter i Sidensjö och de bodde tidigare i Umeå.

– Jag satt på en föreläsning med en bank och det pratades om aktier och sådant och jag var inte alls intresserad men lyssnade artigt. Sedan sa de att man kan investera i skog, och är man bondjänta så förstår man det språket, säger Kristina med ett skratt.

Började leta

De började leta efter en lämplig skogsfastighet och åkte runt i Västerbotten i flera år, men de objekt som var intressanta låg längre inåt Lappland.

Kristina och Mats Sundbaum trivs med verksamheten vid Gavikstorpets och ser fram emot sommarens många möten.

– Det kändes inte så lockande, men av en händelse satt jag en fredagskväll 2011 och sökte på Ångermanland, och då fanns Gavik där.

Paret fick tag i mäklaren åkte till fastigheten redan dagen efter och bestämde sig genast för det lilla huset med 17 hektar mark och fält som höll på att växa igen. De köpte en gammal traktor med slätteraggregat för att få ordning på lägdorna.

– Sedan har vi hållit landskapet öppet och arbetat med att det ska fortsätta

vara så.

De jobbade vidare med fastigheten i flera år innan Höga Kustenleden gjorde sig påmind: etapp tre går över marken.

– Jag märkte att det var mycket folk som gick här och de kom in och frågade efter vatten, skavsårplåster, mat och olika saker. Så vi satte oss ner en kväll och pratade om vi skulle göra något av det.

Växte fram långsamt

På den vägen blev det. Turismålet fick växa fram långsamt: avloppsanlägg-

ningen anlades, ny el drogs, husen byggdes.

– Det är fantastiska möten med människor och under pandemin kom de i en omfattning jag inte kunde drömma om.

Vi tittar in i Gästhuset, som är en av de nya byggnaderna.

– Här är det fyra bäddar och två rum och så här ser det ut, säger Kristina och öppnar dörren till ett av sovrummen. Rummet bredvid är uthyr.

Standarden hög och huset har ett nytt, fullt utrustat kök med bekväm matplats, dusch och toalett.

Torpstugan

Bredvid finns Torpstugan med två våningssängar, en bäddsoffa samt ute-dusch och gäst-WC intill. Gästerna har också tillgång till ett utekök med diskmaskin och beredningsyta, samt kokmöjlighet inomhus. Mangårdsbyggnaden har två rum för uthyrning.

Gavikstorpets har också en enkel strandstuga vid havet för gäster som vill vara riktigt nära vattnet. För vandrare är det förstås

också bra att veta att det finns goda möjligheter att slå upp sitt tält på en fin gräsyta här.

Kristina berättar att informationen om Gavikstorpets ofta varit bristfällig på flera håll. Vandrarna har ofta blivit överraskade över att det finns en anläggning på platsen.

– Det är bättre om folk känner till oss i förväg och kan ringa och boka, säger hon och berättar att hon lagt ner mycket tid på att sprida rätt information.

99 procent positiva

Paret gläds åt verksamheten och all den goda energi gästerna för med sig.

– 99 procent är positiva människor som har vett och sans och tar ansvar, unga som gamla. De är tacksamma och glada, när de kommer hit.

Och vill vandrarna beställa varor så kan de få sådant via Ica i Torrom eller mat via Gallsäter och andra närliggande matleverantörer.

– Bara vi får beställningen i tid. Vi brukar lösa det mesta, säger Kristina.

Säljeviken i Gaviksfjärden, juni 2022.

Välkommen hem till Kramfors - mitt i Höga Kusten!

I Kramfors bryr vi oss. Om dig, varandra och alla andra. Det är med stolthet vi berättar om den vackraste av platser som formats av älven, havet, skogen, kulturen och världsarvet Höga Kusten. I Kramfors blickar vi framåt, mot en framtid där vi fortsätter att generöst säga hej och välkommen hem till oss.

FLYTTA HIT!

Tänk dig att bo vid havet, nära skog eller vid älvens glittrande vatten. I Kramfors gör vi det. Vi har en unik natur, många mindre orter och kommunikationer som tillsammans skapar en helhet. Här finns goda karriärmöjligheter, ett kreativt företagande och attraktivt boende.

FRITID OCH GEMENSKAP

Här finns en härlig blandning av allt. Konst, jakt, idrott, musik, sportfiske, skidor och kajak. Kramforsbon är nyfiken. Här sitter inget fast – vi gör och upplever i vardagen. Det finns ett aktivt föreningsliv med över 300 föreningar i kommunen.

LÄR KÄNNA EN ORTSBO

Oavsett om du är nyfiken på att bo vid kusten eller på landsbygden guidar vi dig till rätt Kramforsambassadör som svarar på dina frågor.

kramfors.se/flyttahit

Natur

Det finns gott om blåbärsställen i Norabygden.

Inte så risigt med blåbär i skogarna

Under några veckor på våren blommar blåbärsplantornas knoppar ut till små blommor och under den tiden är de särskilt känsliga för nattfrost. Det händer ibland att nätter på våren blir kalla med minusgrader, så sent som i juni månad. Om detta inträffar kan blommorna skadas av frosten vilket leder till en

mindre mängd mogna blåbär till sommaren. I år ser dessbättre plantorna ut att ha klarat sig bra på de flesta håll och vi kan se fram emot en fin sommar i blåbärrskog. Det finns gott om ställen att plocka blåbär på i Norabygden och varför inte kombinera plockningen med en vandring på några av lederna?

Medicinalväxten Läkevänderot växer på Storön. Den förekommer mest i strandsnår och på skuggrika ängar, men också längre upp på torrare, öppnare ängsmark.

Växtligheten är speciell på Storön

Trehundra hektar mycket speciell naturupplevelse väntar den som ger sig ut på en tur till Storön, som ligger i världsarvets sydspets. Här finns höga klippor av flera hundra miljoner gammal sandsten med ett lager av skyddande diabas ovanpå. Sprickor och gamla stenar bidrar till

det dramatiska landskapet som sakta reser sig ur havet.

Storöns växtlighet är också intressant, särskilt gistvallarnas torrängsflora där näten förr hängdes på tork, gammelskogen öster om Insjön och den örtrika vegetationen som blommar i sänkor och på myrar.

Sälarna trivs utmärkt på Gaviksfjärdens is.

Sälarna syns bäst på vårisen

Längs Höga Kustens havsband kan isen ligga kvar länge på våren. Det uppskattas inte minst av vikarsälarna, som gärna lägger sig i solen för att byta till sommarskrud. Värmen gynnar nämligen tillväxten av ny päls. Pälsen har typiska oregelbundna ringar.

Bilden på dessa sälar togs i slutet av april i Säljeviken. Tidigare på våren hade sälungar (kutar)

fötts med ullig päls och diat i tre till åtta veckor. De måste hålla sig på isen tills de fått sin riktiga päls, skulle de hamna i vattnet med ullpälarna blir de snabbt nerkylta.

Vikaren är vår minsta sälart, men den kan ändå bli upp till 1,4 meter lång och väga 110 kilo.

Under den isfria tiden är sälarerna till stor del ute i öppet vatten,

men tar sig ibland upp på mindre skär för att vila. De äter gärna skorv, spigg och strömming.

En vikarsäl kan bli upp till 50 år gammal. Den är fridlyst, men skydds jakt är tillåten efter beslut av Naturvårdsverket.

Källa: Havs och vattenmyndigheten

Vaksamma tranor häckar gärna i Nora

Sedan gammalt har tranan varit symbolen för vaksamhet.

Det är inte bara människor som flyttar till Norabygden. I början på april återkommer tranorna hit. De flesta fortsätter norrut men en del väljer att tillbringa sommaren här.

I slutet av april eller början på maj lägger de två ägg som ruvas i cirka 30 dygn av båda makarna. Ungarna kläcks med ett par dagars mellanrum och är flygfärdiga efter nio till tio veckor. Under tiden som tranorna befinner sig på sina häckplatser är de ytterst vaksamma och lättskrämde.

Under de senaste åren har tranan ökat kraftigt i antal och det lär finnas upp till 25 000 hackande par. År 2005 räknades 49 000 tranor in under en höstinventering.

Landskapsblomman kan blomma på nytt

Ångermanlands landskapsblomma är styvmorsviolen och den finns gott om den i Norabygden.

Dess frön gror under sensommaren och hösten och växten börjar sin blomning tidigt på våren.

Den blommar så länge det är tillräckligt

fuktigt och under sommaren avtar eller upphör blomningen oftast. Men en del plantor blommar igen under sensommaren och hösten, när väderlekten tillåter. De insekter, som besöker blomman, är framför allt fjärilar, humlor och bin.

Föräldraförening ska ge tyngd till viktiga frågor

En föräldraförening för barn från förskoleålder till sjätteklassare håller på att bildas i Norabygden. 20 föräldrar är redan med på noterna.

– Det är lite konstigt att ingen tagit tag i det tidigare, säger Johanna Eriksson. Hon och Klas Norberg är initiativtagare och de jobbar nu med att värva föräldrar till den blivande föreningen.

– Vi vill få bollen i rullning och bilda en förening till hösten, säger Johanna.

Hon berättar om ett föräldramöte under våren då det kom upp en massa känslor och åsikter. Till exempel gällde det att man som förälder måste skicka med fika på olika utflykter, vilket kan vara problematiskt då föräldrarna kan ha olika livssituationer.

– Har man en föräldraförening så kan man säga att föreningen kan gå in och sponsra fikar på dessa dagar så att alla behandlas lika och känner sig lika inkluderade, säger Johanna.

Majoriteten av föräldrarna i området har själva gått på skolan i Herrskog och de vill att arbetsmiljön förbättras. Det är en högt prioriterad fråga och en föräldraförening skulle även

kunna stötta lärarna att driva arbetsmiljöfrågan.

– Det har inte hänt något med arbetsmiljön sedan vi var små och gick i den skolan och det var dåligt då också, säger Johanna.

För henne blev det en tydlig försämring mot miljön på mellanstadiet vid Ullångersskolan.

En föräldraförening har flera fördelar.

– Man har en egen kassa, en egen styrelse och man kan lyfta alla frågor man brinner för.

Förening ger tyngd

Som förening kan föräldrarna också få större tyngd och mandat för att få igenom viktiga förändringar på högre nivå.

Det finns även en önskan hos föräldrar att kunna ses på fritiden men det kan vara svårt att få till fysiska möten som passar alla, eftersom de blivande med-

lemmarna bor i glesbygd.

– Vi som har barn i Herrskog är otroligt utspridda. Där finns det barn från Klockestrand, Lugnvik och Norabygden. Det är ett väldigt stort område.

Och så är det problem att hinna med. Det finns många måsten för föräldrar som ska få ihop livspusslet.

Ska hjälpas åt

– Vi måste hjälpas åt. Kan någon förälder lägga en timme här och där så blir det många timmar om vi jobbar tillsammans.

Föreningen har en potential att samla hundratalet föräldrar och tanken är att börja med ett digitalt möte, så att många kan vara med hemifrån.

– Nu har folk lärt sig att jobba på det sättet, konstaterar Johanna.

Johanna Eriksson är en av initiativtagarna till en föräldraförening i Norabygden.

Foto: Privat

Ulf Norberg och Arne Eriksson i Höga Kustens skoterklubb har ordnat både ved och kamin till Nipstugan.

Skoterklubben fixade kamin och ved till Nipstugan

De ideella krafter som sköter leder och raststugor är ofta osynliga för sommarens alla vandrare. Men trots att de inte gör mycket väsen av sig är de synnerligen aktiva.

Ulf Norberg och Arne Eriksson i Höga Kustens skoterklubb berättar att de brukar åka till Nipstugan vintertid. Samtidigt passar de på att fixa stugan så den blir bekvämare och lättare att använda för allmänheten. Under vintern har de bland annat fraktat stora mängder ved dit.

– Det går åt mest ved på sommaren. Det är enormt många vandrare och vi har laddat fullt med ved som vi fått av Kramfors kommun, säger Arne.

Ulf berättar att det tidigare hållits gudstjänster i stugan på vintern, något som upphörde för ett tiotal

år sedan.

– Då var Arne förste chaufför och körde dit prästen.

Emellanåt används Nipstugan för skoterträffar och det gynnar också vandrare i och med att den underhålls.

Och det handlar inte enbart om att frakta ved. När skoterklubben kollade byggnaden i höstas hade tegelstenar ramlat ner i den öppna eldstaden.

– Nu jobbar jag på Sparenergi där vi säljer kaminer, så vi monterade tillsammans in en ny och murade upp skorstenen, säger Ulf.

Utbyggd Ica Strömmen ger enklare handel

Ica Strömmens utbyggnad stod klar under hösten 2021 efter en lång tid av förberedelser och den innebär en rad fördelar för kunder och personal. Bland annat har butiken ett nytt postrum

– Det underlättar för medarbetarna vid kassan eftersom det blir enkelt att bara gå in och hämta paketet, säger butikssägare Erik Palmquist.

För kunderna innebär utbyggnaden kortare vän-

tetid när de ska hämta försändelser från apotek, systembolag, eller post.

Det blir också rymligare för kunderna eftersom det blir mer plats i butiken.

Här planeras även för en till kassa, så att det ska

bli smidigare när det är mycket folk i farten. Det kommer att bli ett bättre flöde, framför allt under sommarmånaderna.

– Det känns riktigt bra, säger Erik.

Ploock!

Holländare seglar gärna längs Ångermanlandskusten

Holländarna Wim Lamers, Koos van den Heuvel och Piet Koeleman har fina minnen från sin segling i Höga Kusten och Norabygden. De stannade bland annat till i Berghamn förra sommaren. Som pensionärer använder de gärna sin tid till segling och båten de seglade

i har de själva byggt efter en historisk modell. Den har bland annat egenskapen att kunna gå in i riktigt grunda vikar. Båten är stationerad i Mariehamn och de gillar att segla runt i Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken.

Wim Lamers, Koos van den Heuvel och Piet Koeleman gästade Berghamn.

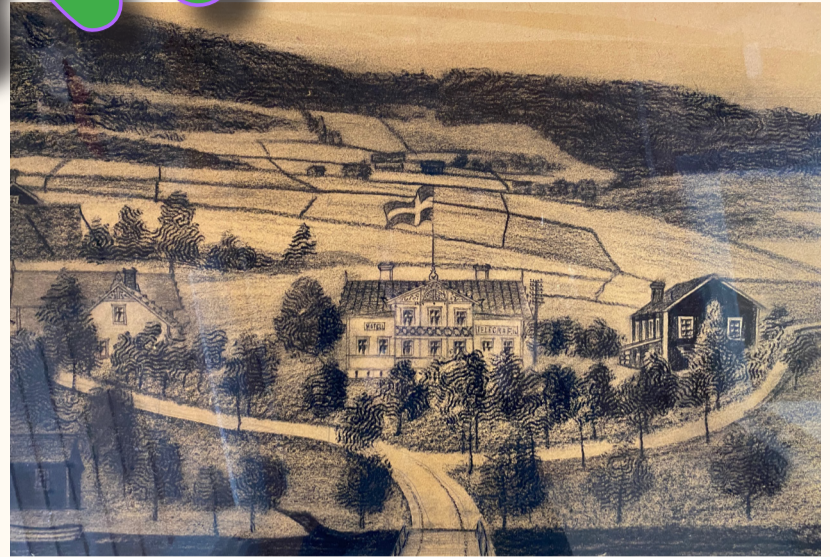
Många gravhögar vittnar om en rik bygd under vikingatid

Ju rikare man var eller ju högre status man hade på järnåldern, desto större grav fick man. En gravhögd kom till genom att den döde lades i en träkista/stenkista som omgavs av en stenring som byggdes på och fylldes med jord.

Så småningom växte gräs över högen. Man ser ofta en grop i mitten av högen vilket kan bero på förmultningen av kistan och att graven har plundrats. Den dödes tillhörigheter i form av smycken och vapen fick följa med i

graven. I Allsta finns en grav där en häst lagts ner med den döde.

De största gravhögarna kallas storhögar och en har till och med ett namn, Holshögen, som är två meter hög och 18 meter i diameter. Det finns många fornlämningar i Norabygden, som vittnar om att området var både rikt och mäktigt under järnåldern. I hela området har det hittats 257 gravar, varav 127 högar, 43 rösen, 86 stensättningar och en skeppssättning. Fyra silverskatter, i Frök, Rossvik, Bredsätter respektive Tjärned. Dessutom en gulds katt på Hornön.

Lindfors hotell i Torrom blev en 40 år lång historia

Mellan 1930 och 1970 fanns Lindfors hotell i Torrom. Det lär ha sett ut enligt bilden tidningen fått låna och var sannolik gästgiveri tidigare. Någon Lindfors fanns inte, utan namnet kom av att Tage Lindström och Edvard Forslund köpte gästgiveriet och startade Lindfors hotell.

Edvard blev sedan ensamägare och drev hotellet tillsammans med hus-trun Selma fram till 1973.

Den 8 oktober 1982 brann det tre våningar höga timmerhuset ner till grunden.

Ett nytt hus byggdes sedan upp och användes som elevbostäder av Nordviks lantbruksskola. Kramfors kommun köpte mot slutet av 1980-talet fastigheten från ett dödsbo. Efter avstyckning ägdes byggnaden fram till 2013 av Norabygdens IK. Byggnaden är numera i privat ägo.

Framtid Nora 2022, 2021 Och 2020 finns också som e-tidning på nätet.

Titta in på hemsidan för Norabygden!

Norabygden.com är en sajt speciellt för Nora. Där kan boende och besökare hitta all möjlig information om trakten.

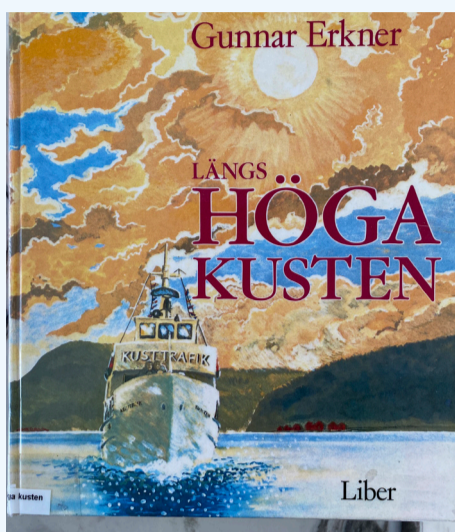
Målgruppen är bred: fastboende, de som har fritidshus, besökare och turister.

Visste ni att enligt gammal sed ska man slänga en silverslant i vattnet när man passerar Storön på utsidan. Då kommer Storögubben att varna med en knackning i relingen om det är fara å färde.

3 boktips!

– med historier från Norabygden

Sprit i dunkar gav större vinst än strömning

Det finns mycket att läsa i boken *Längs Höga Kusten*, av Gunnar Erkner för den som vill fördjupa sig i lokal historia.

Under ett nedslag i boken får vi veta att spritsmugglingen gav en stor extrainkomst för de som hade snabba båtar och rymligt samvete vid tiden mellan första och andra världskriget. XP kallades spriten i dunkarna som kom från båtar från Baltikum, Polen och Tyskland. De lade till i den fria ekonomiska zonen, utanför den svenska kustens tremilsgräns.

Det var ett tufft jobb för tullen att försöka stoppa den smuggling som pågick längs hela Bottenhavskusten, inte minst i Ångermanland. Med sina många vikar, fjärdar, skär och holmar bjöd sträckan på massor av gömställen.

Ändå beslagtogs hundratusentals liter sprit varje år. Det kan låta mycket, men nästan dagligen kom laster på ända upp till 200 000 liter.

För smugglarna gav affärerna stora vinster. Priset på den 96-procentiga spriten (som späddes till dubbla mängden) låg på en krona litern medan spriten på Systembolaget kostade 2:75.

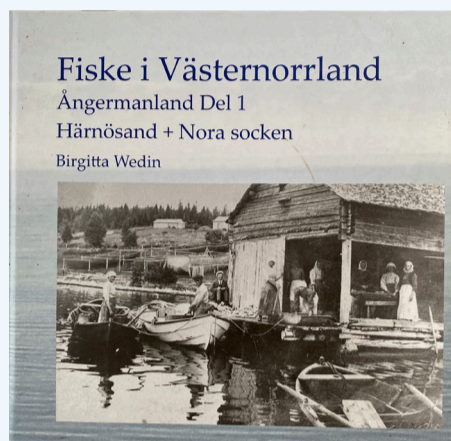
Till slut hamnade ändå en del smugglare inför tinget. Den största härvan kallades Kismet-affären och den uppdagades efter att finska tullen vid Ålands hav prejat båten Kismet. Besättningen hade flytt med den specialbyggda båten efter tre dagars smugglande längs Höga Kusten med en nattlig tur till Grönsviksfjärden i Norabygden som sista anhalt.

Detaljerna kring smuggelaffären beskrivs ingående i boken.

I Kismet-affären dömdes 39 personer och staten lade beslag på stora mängder XP, bilar och båtar i det som anses vara det största spritsmugglingsmål som förekommit i Sverige. 3 285 liter sprit togs i beslag och åtta båtar såldes på auktion för 1 400 kronor.

Rannsakingen tog ett halvår och domarna handlade om allt från straffarbete i sex månader ner till böter på 300 kronor.

När regeringen 1936 slöt ett avtal med Estland om att få köpa upp all den estniska spriten upphörde till slut också alla skumma affärer. Det fanns helt enkelt inget att smugla längre.

Detaljrik bok om fisket och folket längs kusten

Fiske i Västernorrland Ångermanland Del 1, är en bok som lyfter fram berättelser om fiskets betydelse och här finns massor av historier om människorna bakom vardagslivet i en rikt illustrerad bok av Birgitta Wedin. En stor del av boken handlar om Norabygden.

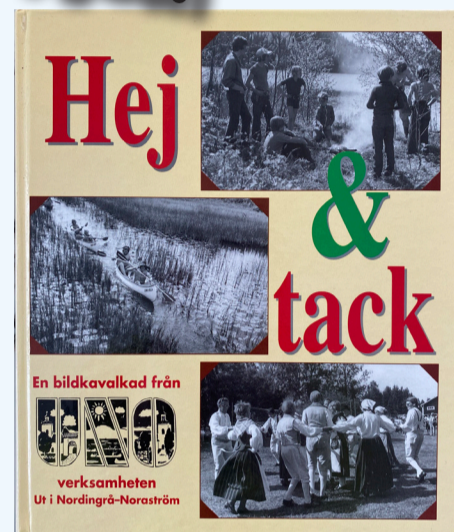
Lövvik hörde till exempel till de större fiskelägena i området. Man tror att fiskare kom söderifrån till området redan på 1400-talet och att de snart hamnade i konflikt med ortsbor om rätten till fisket.

Under 1600-talet påstås att drottning Kristina skänkte äganderätten över fisket till ortsbefolkningen. Strömmingsfisket var känt för att vara särskilt bra längs Ångermanlandskusten och inte minst kring Storön. Lyckan var nog stor när Nora allmoge köpte bördsrätten till fisket runt Storön av Johan III för 60 daler 1710. I början av 1700-talet lär det ha funnits 20 fiskebodas i Gammhamna, som då var en skyddad vik på Storön. Landhöjningen gjorde emellertid att den i slutet av 1800-talet blev en insjö.

Fisket var en vanlig bisyssla sommartid för bönder. Men det fanns också fiskare som jobbade i skogen eller på ett lantbruk när isen lagt sig.

Strömmingsfisket startade i regel så snart isen gått och pågick tills den på nytt lade sig. Under somrarna såldes stora mängder färsk strömning direkt ur fiskebåten men mycket saltades också in. Det berättas om att man ibland kunde få över tusen kilo strömning när den gick till vid Storön.

På höstarna gick båtarna uppför Ångermanälven med saltströmning i lasten och försäljningen skedde i hamnarna fram till slutet av 1940-talet, då intresset för sådan mat började avta.

Nutidshistoria från den fina Uno-epoken

Boken "Hej och tack från UNO" bjuder på berättelser och bilder från Unoverksamheten i Nordingrå-Noraström. Sommartidningen har fått låna ett exemplar att bläddra i och säkert finns det fler i hyllorna runt om i Norabygden för den som vill lära sig mer om den nära lokalhistorien.

Uno var ett projekt på temat ungdom och friluftsliv för barn mellan sju och tretton år och startade 1972 i de små sydligaste småkommunerna i Höga Kusten, Noraström och Nordingrå. Tanken var att hålla igång under två år men pengarna från Allmänna Arvsfonden räckte så länge att det dröjde till 1976 innan det avslutades och 1977 gavs boken ut som en bildrapport i svartvitt.

Vad gjorde man då? Det handlade om allt möjligt: jollesegling, fotografering, friluftsverksamhet med utflykter, bygga lägerplatser, bygga modellflyg och jollar, elda, tälta och gå på hajk. Flera läger arrangerades, som öläger, seglarläger och fiskeläger.

Ett särskilt avsnitt handlar om Kanotuno: Kyrkpaddlingen mellan Nora och Nordingrå som startade 1970 med Karl-Erik Fichtelius i spetsen. Den blev en årligen återkommande heldagspaddling över två insjöar och en havsfjärd och det var inte ovanligt med över hundra deltagare. Kyrkpaddlingen pågick betydligt längre än Uno och var fortfarande ett aktivt arrangemang en bra bit in på 1990-talet.

ÄNTLIGEN SOMMAR!

ERBJUDANDE!

Vindelkol 50 L
200 kr/st

ERBJUDANDE!

Matjessill i burk
2 för 30kr, Abba 200g

Coca Cola
5 för 30 Kr, 33cl

ERBJUDANDE!

Laxsida

139 kr/kg

Erbjudanden gäller till och med 7 augusti!

ICA
nära
STRÖMMEN

Ordinarie öppettider

ALLA DAGAR

9-20

gäller till och med 7 augusti

Öppettider midsommarhelgen

Midsommarafton

9-17

Midsommardagen

9-17

Söndag

9-17

VARMT VÄLKOMMEN TILL OSS!